

שילוב אוריינות דיגיטלית בתוכנית הלימודים בבית-הספר היסודי

ההכוונה שלפניכם תסייע לתכנן את שילוב האוריינות הדיגיטלית בתוכנית הלימודים הבית-ספרית.

א. הקדמה

אוריינות דיגיטלית מהווה חלק בלתי נפרד ממערך הלמידה בבתי הספר. התלמידים נדרשים לאתר מידע באופן דיגיטלי ולהגיש תוצרים לימודיים באמצעים מקוונים. על כן, באחריות בתי הספר לבסס תרבות למידה המותאמת לשימוש באמצעים דיגיטליים, לרבות שיח מכבד, אבטחת מידע וניהול חשבונות מקוונים.

כיום התלמידים במערכת החינוך נדרשים לאתר מידע דיגיטלי ביעילות, לחקור וללמוד באמצעות כלים דיגיטליים ולהגיש תוצרים במרחב הדיגיטלי באופן אישי או בשיתוף פעולה עם עמיתים. מכיוון שמרבית זמנם הם נמצאים בסביבה דיגיטלית, התלמידים נדרשים להתנהל בצורה מיטבית ברשת, להשתמש בצורה נכונה בסיסמאות ולקבל על עצמם כללי שיח מכבד.

על מוסדות החינוך מוטלת האחריות לבסס תרבות למידה שבה יש דגש על ארגון סביבות חינוכיות דינמיות ועתירות אתגרים המזמנות טיפוח מגוון של מיומנויות דיגיטליות, בהתאם לשכבות גיל שונות.

לפי [דמות הבוגר לשנת 2030](#), אוריינות דיגיטלית היא היכולת להשתמש בטכנולוגיות מידע ותקשורת למגוון צרכים, הן למטרות לימודיות והן בחיי היום-יום, באופן אחראי, יעיל והולם, להסתגל במהירות לשינויים ולהתפתחויות ולהימנע ולצמצם סיכונים לפגיעות בסביבה המקוונת.

על כן, האוריינות הדיגיטלית במוסדות החינוך כוללת מגוון היבטים: תפעול ופתרון בעיות, צריכה ויצירה במדיה הדיגיטלית, שיתופיות בסביבה דיגיטלית, אתיקה ומוגנות ברשת (גלישה בטוחה). בתי-הספר אף מוזמנים להרחיב ולכלול גם את [תחום החשיבה המחשובית](#) באמצעות בקשה להצטרפות לתוכנית חשיבה מחשובית ורובוטקה באמצעות קול קורא שמפורסם אחת לשנה.

ב. חומרי הוראה ולמידה בנושא אוריינות דיגיטלית

הכנסו לפורטל עובדי הוראה- [חומרי הוראה לבית הספר היסודיים](#) לפיתוח אוריינות דיגיטלית ואוריינות מידע והכירו את מגוון התכנים והפעילויות המוכנות לתלמידים. הפעילויות מאורגנות על-פי האשכולות מהגדרת בוגר 2030.

ג. הצעות לקידום אוריינות דיגיטלית בבתי הספר בתוכנית הלימודים

שקלו לבצע את הפעולות הבאות:

- **מיפוי** רמת המיומנויות הדיגיטליות של הלומדים בתחילת השנה. מומלץ להיעזר [באבני דרך לפי גיל-רמה](#) בדמות הבוגר 2030.
- **פיתוח** תוכנית פעולה ספיראלית המיועדת לטיפוח מיומנויות דיגיטליות על בסיס המיפוי. את תוכנית הפעולה יתכננו צוותי עבודה חוצי תחומי דעת בהתבסס על המשאבים, התשתיות והכלים הזמינים בבית הספר.
- **הנחיית** הצוות הפדגוגי בבית-הספר כיצד לבחור, לתכנן ולפתח פעילויות למידה מתאימות בהתבסס על היעדים שהוגדרו בתוכנית הפעולה.

משרד החינוך

- **הסתייעות** בתהליך התכנון במגוון משאבי למידה ודגמי הוראה העומדים לרשות צוות בית הספר כמו פרקטיקות להוראה איכותית, דגמי הוראה דיגיטליים ודגמי "קל לי בדיגיטלי" בעברית ובערבית.
- **שילוב** משימות דיגיטליות בדרכי ההוראה, הלמידה וההערכה. ניתן להשתמש במשימות מתאימות ליסודי.
- **השתתפות בתחרויות ואתגרים בחשיבה מחשבתית** ובפעילויות **שבוע גלישה בטוחה**.
- **קידום** שימוש בלמידה מתוקשבת ובסביבות דיגיטליות עשירות המאפשרות ניהול למידה כגון: סביבות ענן לחינוך – גוגל, מייקרוסופט, מודל משרד החינוך. יש לכלול סביבות אלה בתכנון הפעילויות השונות.
- **רישום** לקול קורא לתוכנית חשיבה מחשבתית ורובוטיקה בבתי הספר היסודיים ובחטיבות הביניים.
- **עידוד** צוות בית הספר להירשם לקבוצות "קל לי בדיגיטלי" ולפייסבוק של חטיבת הטמעת טכנולוגיות כדי לקבל עדכונים על תכנים וכלים חדשים.
- **עידוד** מורים מובילים להירשם ולהשתתף עם כיתתם בתוכניות שיתופיות בארץ, בפרויקטים בינלאומיים, ובפרויקטים שיתופיים במחוז.
- **שילוב תוכנות ניהול פדגוגי** המסייעות להתנהלות מיטבית של בית הספר ומאפשרות הערכה של השגת מטרות המוסד ותכנון ניהול מבוסס נתונים.
- **קיום** מעגלי התנסות ורפלקציה – ארגון צוותי מורים בבית הספר אשר ינסו בכיתותיהם את הפעילויות שתוכננו, ויקיימו שיה רפלקטיבי המיועד להפקת לקחים.
- **הערכה** של מידת השגת המטרות שהוצבו בטווח הקצר, הבינוני והארוך, והצעת רעיונות לעדכון תוכנית הפעולה הראשונית בעקבות הלקחים שהופקו במהלך היישום.